

ЦИЛЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годинње 20 франка у азату, на по године 10 франка у азату.
Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 17. и 42. Устава, ријешили смо и рјешавамо:

Народна Скупштина, састављена из народних посланика, изабраних за скупштинску периоду: 1907, 1908, 1909. и 1910. године, сазива се у редован сазив на дан осамнаестог октобра (Лучин-дан) 1909. године на Цетињу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. окт. 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 66. Устава ријешили, смо и рјешавамо:

Да се Народна Скупштина, сазвана Нашим указом од 1. октобра ове године у редован сазив за дан осамнаестог октобра 1909. године, одложи за осамнаестог новембра ове године.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. окт. 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,

Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.Министар Правде и
Заступник Министра
Просвјете и Цркв. Послова,
Др. С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин артиљеријског капетана поручника Тома Вукчевића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Никшић, 25. септембра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

у Подгоричкој поштанско-телеграфској станици:
за поштара-телеграфисту друге класе Милана Вујиса, досадањег поштара-телеграфисту исте класе цетињске пошт.-телеграфске станице, по потреби службе;

у Плавичкој поштанско-телеграфској станици:
за поштара-телеграфисту шесте класе Гавра Милачића, досадањег пошт.-телеграфског манипуланта;

у Цетињској поштанско-телеграфској станици:
за поштара-телеграфисту четврте класе Николу Пекића, досадањег поштара-телеграфисту исте класе Никшићске пошт.-телеграфске станице, по потреби службе;

у Боанској поштанско-телеграфској станици:
за поштара-телеграфисту четврте класе и врш. дуж. управника Риста Шоћа, досадањег поштара-телеграфисту исте класе Цетињске пошт.-телеграфске станице, по потреби службе;

у Ријекашкој поштанско-телеграфској станици:
за поштара-телеграфисту пете класе Марка С. Шоћа, досадањег поштара-телеграфисту исте класе Његушке пошт.-телеграфске станице, по молби;
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8 октобра 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:
за племенског капетана голијске капетаније Митра Говедарицу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. октобра 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:
за писара обласне управе у Ст. Бару Блажа Ј. Пламенаца.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. октобра 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу чл. 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 7. септембра 1909 год. Број 426., донесено на основу тач. 7. чл. 120., Устава, које гласи:

„Да се Александар Капетановић прими у црногорско поданство изузетним путем.“
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње 8. октобра 1909 год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу чл. 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 21. септембра 1909. год. Број 346., донесено на основу тач. 7. чл. 120. Устава, које гласи:

„Да се Фрањо Курфирст, аустријски војни бјегунац из Српске изузетним путем прими у црногорско поданство“.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. октобра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу чл. 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 21. септембра 1909. год. Број 436., донесено на основу тач. 7. чл. 120. Устава, које гласи:

„Да се Ђорђе Шаин, емигрант из Мостара, са својом фамилијом, изузетним путем прими у црногорско поданство“.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. октобра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министарски Савјет у својој сједници од 8. т. м., на основу закона од 31. јануара ов. г., којим се овлашћује Књ. Влада на предавање слободног Барског пристаништа јавном саобраћају, донио је рјешење под Бр. 370/а, да се у смислу уговора са Барским Друштвом као и доцнијих споразума, а према реферату комисије, образоване у сврху оцјене радова у пристаништу, Барско пристаниште 10. о. м. огласи слободним.

РАСПИС

свијема школским надзорницима и наставницима народних школа.

Васпитање је важан и моћан фактор у животу сваког народа, јер на правилном и успјешном васпитању почива будућност не само појединих народа, већ и цијелог човјечанства. Општи значај васпитања ништа тако очито и јасно не показује као историјски развитак људског рода где се у појединим периодима људског развића да лако опазити и падање и уздицање појединих народа према томе, у колико су поједини народи умјели схватити и оцијенити широки значај васпитања. Кад се на основици прошлог и садашњег искуства дошло до увјерења, да се само преко доброг и разумног васпитања може радити на моралном и културном препорођају народа, тада се једновременно осјетила тежња код свих народа за интензивнијем и смишљенијем радом на васпитању, те су сад већ сви културни народи дали васпитању такво достојанство, какво оно према својој важности и заслужује.

У нашем народу потреба васпитања и образовања у толико је већа, што је наш народ тешком и мучном борбом за свој државни и национални опстанак троши своју снагу и енергију у борби са спољнијем непријатељима развијајући у томе правцу све своје моралне и физичке силе. Отуда је наше раније васпитање морало бити једнострано. Ново доба захтијева шире, васпитање. То не значи да ново доба тражи, да се одрекнемо својих старијих, добријих особина. Наш је народ сачувао пуно племенитијих црта још из давнина, а пуно је таквијих црта и задобивено у онијем друштвеном вјековима невоље и славе. Значај толиких борби није само у томе, што су нам наши стари очували слободан овај комад српске земље, већ још више у томе, што су у тијем борбама они стекли и нама у на-

шљеће оставили дивне традиције јунаштва, поштења и човства. Тај велики морални капитал треба савремено васпитање да чува у цијелини и да га умножи. Ново покољење не смије изгубити ни једну од оних добријих особина, које су имала преминула покољења, али оно мора имати и смисла за стварни живот онакав, какав је данас. Оно мора стећи и новијих особина потребних за данашње друштво живити од самијих традиција и славе. Али и опет напомињем: Наш васпитни рад треба да је само позитиван; да зида на старијем темељима, а не да руши. Ново васпитање ће задржати у основи строго национални карактер с проширеном сврхом, да вољу васпитаникову развије у свима правцима моралног рада, те да створи могућност многостраног интересовања за све оно што је лијено, добро и корисно у животу.

То је главни циљ васпитања и у томе правцу мора тежити цијели рад васпитне школе. Природно је да један такав рад захтијева од васпитача не само довољну теоријску и практичну спрему, већ, исто тако, и жарку љубав и оданост према својој послу. Када је васпитач запојен љубављу и одушевљењем према својој послу, онда ће се лако надокнадити омањи недостаци стручне спреме. Не сумњајући у вашу добру вољу у том погледу, налазим за потребно да вам скренем пажњу на извјесне битне околности, које се морају имати на уму при васпитном раду, да би се дошло до повољног резултата у васпитању.

Васпитном раду не смије бити циљ да развије искључиво ову или ону страну духа васпитаниковог, већ он мора имати пред собом цијелу унутрашњост васпитаникову с тежњом да јој да правилан и одређен облик. Хармонично развијање свих душевних сила у правцу морално-религијског карактера прави је циљ васпитања. Јединство васпитног циља захтијева јединство васпитне грађе. Према томе сва васпитна средства морају се тако средити, да сва, укупно, чине једну узрочну цијелину. С тога се и наставна грађа мора тако удесити, да својим распоредом и својим везама непрекидно одржава то логичко јединство. Да би се то постигло, мора се сва наставна грађа по својој важности и сродности груписати око једног центра. Пошто религијска настава у првом реду утиче на развиће морално-религијског карактера, то она мора представљати средишњу тачку цијелокупне наставе, око које се мора сва остала наставна грађа повезати.

Све моралне тежње имају у религијозитету свој коријен. Послушност према Богу и његовој светој вољи подржава снагу и наду на успјех. Отуда су морал и религијозитет у практичном смислу тјесно везани. Према томе задатак је религијске наставе да правилно развије морално-религијска осјећања и да створи јасан и разговјетан појам о Богу, као свевишњем творцу и одржатељу свијета. Христос је својим радом и животом одредио и пут и задатак религијској настави, те као што нам религијска настава представља центар цијелокупне васпитне наставе, тако нам и личност Христова представља центар религијске наставе, јер он је најсавршенији и најчистији израз моралне и религијске снаге у човјечанству.

Према васпитној важности и сродности грађе историјска настава долази одмах пошље религијске, за коју се непосредно везује. Историјска настава има, као и сва остала настава, свој главни циљ, да утиче на развијање морално-религијског карактера. Али осим тога она има и свој посебни задатак, који се рачва у два правца: психолошки и етички, према чему има и један идеалан и један реалан циљ. Историјска настава мора у првом реду створити правилан интерес и правилно поимање идеала нашег народа, на основу чега се, само, могу развити правилна патриотска осјећања. Историја има, даље, да развије правилни интерес за стварни друштвени живот, а нарочито за друштво и државу, којој васпитаник припада. Историја српског народа даје довољно материјала, да се овај циљ у оба правца постигне. Историјска настава мора се тако удесити, како ће посред-

Двор Њ. Кр. Височанства Књаза Нашљедника и опростили се с Њеним Краљевским Височанством, а пред Двором поздравили су је наши министри и великодостојници. До Буковице испратили су Велику Херцегинју Њихова Краљевска Височанства Књаза Нашљедник и Књагинђа Нашљедниковица и Њихова Височанства Књагинђа Ксенија и Књагинђа Вјера, а до Котора први ађутант Њ. Кр. В. Књаза Господара г. Михаил Поповић.

Њихова Краљевска Височанства Књаза Нашљедник и Књагинђа Нашљедниковица отпутовали су јуче на Тополицу.

Њ. Кр. В. Књаза Господар благоизволио је у прошли четвртак, у 10 сати прије подне, примити у свечаној аудијенцији г. грофа Серсе-а, који је као изванредни посланик и опуномоћени министар Републике Француске предао Њ. Кр. В. Господару нова акредитивна писма. Измијењени говори том приликом били су задахнути особитом срдечношћу. Г. посланик дочекан је у Двору по прописаном церемонијалу, а допратио га је у Двор и отпратио у дворским колима први ађутант Њ. Кр. В. Господара г. Михаил Поповић.

Истога дана у 11 сати прије подне предао је Њ. Кр. В. Књазу Господару у свечаној аудијенцији своја акредитивна писма новонаименовани отправник послова Велике Британије г. Бомон, који је дочекан истим церемонијалом, а допратио га је у Двор и отпратио у дворским колима први ађутант Њ. Кр. В. Господара г. Михаил Поповић. Говори измијењени при предаји акредитива били су врло топли и значајни.

Енглеска криза.

Борба око буџета, између либерала и конзервативаца, између доњег и горњег дома у Енглеској, све се више заоштрава и долази до највеће огорчености. Борба је из парламента пренесена и у јавност; и једна и друга страна сада држе зборове по цијелој Енглеској и свака доказује оправданост својих погледа.

Много је година већ протекло, како горњи дом у Енглеској није употребљавао своје право да одбацује предлоге који се тичу државних прихода и расхода, а прошли би редовним путем кроз доњи дом. Тако се доњи дом почео већ сматрати као једино надлежан да одобрава или одбацује владине финансијске предлоге, а горњи дом је то последице само примао без измјене оноко, како је ријешено доњи дом. Међутим сада, кад су у питању већи државни терети, које би морали сносити већином лордови као чланови горњег дома, хоће горњи дом да приликом рјешавања новог буџета васкрсне своје право, које кроз толики низ година није употребљавао, па хоће да и он рјешава о буџету.

Предсједник министарства Асквит већ је на једном скупу изјавио, да ће влада објеручке прихватити борбу, коју јој лордови нуде и да ће је извести до краја, не допуштајући ни за тренутак да се права доњег дома окрће, па ма то морало бити и по цијену укидања горњег дома.

Прије неколико дана је и министар финансија Лоид Џорџ држао у Њукесту један такав исти говор, који је према лордовима био још раторборнији. Џорџ је устао против енглеске аристократије и рекао, да издржавање једнога лорда стаје државу и народ више него ли два „дреднота“. За тим је одбио од либерала све пријекоре, које на њих конзервативци набацују, подмећући им, како они тобож хоће да

спречавају напредак богатства и развитака индустрије тиме, што повећавају порез богатим класама. Џорџ се позвао на то, да ће нови порези изнијети у идућој години око 20 милиона енглеских лира, и да баш у доњем дому на страни либерала сједе најбогатији људи у Енглеској, који ће тај порез плаћати.

Свој говор завршио је министар изјавом: „Доњи дом, и само доњи дом има право да рјешава о новчаним кредитима. Оно што су наши дједови кроз стољећа толиким борбама и са толико проливане крви освојили, ми не смијемо напустити. Ми нећемо да будемо издајници. Устав би се нашим попуштањем растргао у комаде. Лордови могу да виде унапријед шта чине, они изазивају револуцију. Истина, они могу да је изазову, али револуцију води народ. На дневни ред ће тада искрснути питања, којима се они нијесу могли ни у сну надати“.

Тако се у Енглеској води и развија та велика и начелна борба, која може лако донијети неочекиване резултате.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Српска Књижевна Задруга. Изшло је XVIII коло књига Српске Књижевне Задруге, у коме су ова дјела:

Пјесме Војислава Ј. Илића, II половина (краће пригодне пјесме и сви већи спјегови).

Пауци, роман из живота у Приморију, од Ива Ђипика.

Драматски сјиси Јов. Ст. Пойовића, књига III, с предговором др. Јов. Скерлића.

Милићевићева Књига, 7 радова Милићевићевих, са животописом и прегледом рада његова од др. Тих. Р. Ђорђевића и Јер. Живановића.

Ловчеви записи, од Ив. С. Тургењева, у пријеву др. Јов. Максимовића, II половина.

Нова Италија, од П. Орсија, у пријеву Миодрага Ристића, с ликовима људи, знаменитих за уједињење Италије и с двијема историским картама.

Коло износи 94 штампа табак, повез је у трајноме платну.

Књиге се растурају преко повјереника оним редом, којим су стигли улози.

Чешко продирање у Русију. Чеси настоје у задње вријеме да економски што већма продру у Русију, да стуне у тијесне економске везе с њоме. Нарочито настоје, да створе тамо за своју индустрију потрошачко подручје. Кад у том успију, а успјеће јер хоће, значајће то голему националну добит за њих, јер бескрајна је Русија и силна је њезина потрошачка снага.

Али и ратар чешки копа из све снаге, да са својим производима продре тамо. Тако је јесенас чак у области доњских козака у граду Ростову била пољопривредна изложба и Чеси су изложили тамо своју сивенталску говеђу расу. Успјех је голем, тако да пољоделска друштва у Харкову и Јекатеринославу моле Чехе, нека до године изложе своју стоку и на њиховим изложбама. Разумије се, да ће се Чеси томе одазвати. Ми се радујемо сваком успјеху словенског зближења, а највише економског, јер је основ сваком другом. Кад Чеси заузму у Русији место пионира запада, које сад заузимају Нијемци, биће боље и Русији и Словенству. А Чеси то могу, јер имају све што је потребно за то.

Дописник чешки са изложбе више, како руско село снажније корацима иде напријед у свему што је напредно и да ће се село руско за кратко вријеме препородити. А најбољи је томе знак, поред многог и то, што руски сељак почиње читати, а то је први корак напретку, кога прије није било.

Споменик Богишићу. У Дубровнику се образовао одбор најугледнијих грађана дубровачких, без разлике вјере и стајежа, који је отпочео скупљање прилога за подизање споменика чувеном научнику, нашем бив. министру правде, д-р Валтазару Богишићу. Споменик ће се подигнути у његовом родном мјесту Цавтату. Прилоге треба слати г. Ђуру Бијелићу у Цавтат.

Словенска банка. „Свјет“ пише, да са свију страна руске царевине стижу у Петроград питања о Словенској банци. Сви да признају и увиђају потребу, да се Словени економски споје и потпомажу. Необичну пажњу поклањају јој руски индустријски и берзански кругови, који ту

имају прву и пресудну ријеч. Изјаве о пристанку стигле су из Одесе, Варшаве, Таганрога, Вилне и т. д. Највећи финансијски и кредитни заводи у Петрограду и у Москви јавили су, да ће судјеловати у састављању основног капитала од 5 милиона. Осниваоци Словенске банке предложиће Чесима, да у Прагу буде њена филијала, а одатле да се отварају филијале у осталим круговима аустријским и у земљама на словенском југу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Отварање слободног Барског пристаништа. Данас у 9¹/₂ сати у присуству министра финансија и грађевина г. Д. Вукотића и предсједника Државног Савјета г. М. Ђукановића као изасланика Књажевске Владе и Примаса Српског г. Милиновића, мјесног чиновништва и многобројног народа извршено је свечано проглашење слободног Барског пристаништа са дотичном церемонијом на пароброду друштва „Пуле“ „Галиполи“, који је јутрос пристио редовном пловидбом и пристао уз новоограђени кеј. Послије водоосвећења и молебствија, извршеног од мјесног свештенства, служено је присутнима пиће. Пресвијетли Г. Примас Милиновић подигао је чашу у здравље Њ. Кр. В. Књаза Господара, истакнувши свагдашњу Његову бригу у мирно доба за културни напредак Свога народа, што свједочи и ова данашња свечаност тако значајна за Црну Гору. Ова здравица као и остала церемонија праћена је бурним клицањем: „Живио Господар“!

Забава. Прво Црквено Пјевачко Друштво „Његош“ на Цетињу приређује у Зетском Дому уочи свог крсног имена, Св. Петра Цетињског 18. о. м., свечану забаву с играчком у корист своје благотјине. Према припремама, које се за ту забаву чине, правом се очекује, да ће ова наткринити прошле забаве. Нарочито ће се истаћи концертни дио те забаве, чија ће разноликост заиста свакога задовољити. У том дијелу имаће наша публика прилике, да чује уз мушки збор, још и соло, дует и квартет, пјевање — све уз пратњу клавира.

Сјутрадан друштво ће прославити своје крсно име по уобичајеном начину, па које ће нарочитим позивом позвати своје чланове. И том приликом друштво ће у локалу за то удешеном спремити својим члановима уз закуску још и кратки концертни дио.

„Његош.“ У току пошљедњих дана уписали су се у чланство Првог Црквеног Пјевачког Друштва „Његош“ за члана добротвора господин Пилгрим-Балтаци, а за чланове потпомагаче г. г. бригадир Митар Мартиновић, Оскар Бирбах, г-ђица Вјера Шврљуга, Блажо И. Милановић, Божо Банашевић, механик Кадержабек, и Васо Вулић.

Управа најтоплије благодари свијем поменутијим члановима, а понаособ г. Пилгрим-Балтаци-у, који се је први уписао за члана добротвора нашег друштва.

Из Цетињског Радничког Друштва. Неколицина пријатеља Друштва цијенећи успјех тамбурашког збора друштвеног, а увиђајући потребу да се досадашњи стари инструменти — тамбуре замијене новима, — отворили су *упис добровољних прилога* „за куповину нових тамбура збору тамбурашким Цетињског Радничког Друштва“, на коју је сврху до данас уписано и већином већ предато скупљачу преко 350 перпера, а имена прилагача биће објављена у идућем броју.

Управа Друштва ангажовала је за своје дилегантско одјељење двије ваљане снаге на пољу позоришног вјештине, г-на М. Петровића с *госпођом*, те ће наши дилеганти с њима заједно, усавршавајући се као *позоришна трупa*, моћи с још бољим успјехом подмиривати ту културну потребу престонице а по могућству и цијеле земље.

Пјевачки хор друштвени учествовао је 6. о. месеца с појањем при спроводу јединца синчића друштвеног члана г. Илије Вулетића, покојног Васа, и стрица покојног г. Вуко Вучетића, из захвалности за учешће пјевача, даровао је на друштвене сврхе 50 *перпера*.

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 5. октобра. Др. Пачу је отпутовао у Париз да преговара о државном зајму.

Петроград, 6. октобра. Ескадра састављена из четири крстарице и неколико торпедњача отпловила је из Севастопоља за Ливадију, да прати царев јахт „Штандарт“, којим ће Цар сјутра кренути пут Одесе.

Ливадија, 7. октобра. Цар је отпутовао у Италију да учини посјету Краљу Виктору Емануелу. Цара

прате на овом путу министри Извољски и Фредерикс и још неки дворски великодостојници.

Биоград, 8. октобра. Бивши војни министар, генерал Живковић, наименован је за команданта војне академије.

Берлин, 8. октобра. Министар др. Миловановић посјетио је држ. секретара Шена.

Одеса, 8. октобра. Цар је јутрос отпутовао за Италију.

Тулон, 8. октобра. Француска ескадра поћи ће у Неапол приликом путовања руског Цара за Италију.

Београд, 8. октобра. Влада је дала оставку, коју је Краљ примио и повјерио вођама радикала Пашећу и Љуби Стојановићу, да образују нову владу.

Мадрид, 8. октобра. Министарство је поднијело оставку.

Атина, 9. октобра. Књаз Ђорђе дао је оставку као контрадмирал у грчкој морнарици.

Мадрид, 9. октобра. Нова је влада образована под предсједништвом вође либерала Морета.

Биоград, 9. октобра. Као главни разлог владиној оставци наводи се то, што су националисте, кад је из Париза дошла понуда за зајам, тражили да се зајам склопи путем стјечаја, а старорадикали су изјавили да би то било незгодно. Министар Протић је за тим опуномоћио Пачу-а, да отпутује у Париз, а националци су због тога одлучили да иступе из коалиције.

Беч, 10. октобра. Парламенат је поново изабрао Д-ра Патаја себи за предсједника.

Биоград, 10. октобра. Пошто је Скупштини предсједник саопштио оставку владе, пријешло се на читање финансијског закона за год. 1910. Државни приходи за г. 1910. предвиђени су са 112,800.000 динара, а расходи 111,500.000 динара. Војни буџет износи 26 милиона према 27 милиона у прошлој години.

Биоград, 10. октобра. Рјешење кризе застало је ушљед тога, што старорадикали не пристају да самосталац буде министар унутрашњих дјела. Стојан Новаковић одбио је позив радикала, да уђе у кабинет.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 3. до 10. октобра 1909. год.

Гранд Хотел: А. фон Хан, књижевник из Лајпцига; барон Ј. Бок, прив. из Бреславе; Ј. Полеј с госпођом, инж. из Берлина; Др. Бехолд, прив. из Франкфурта; Др. А. Ајгли, чиновник из Линца; Др. А. Катона, секретар из Вудимпеште; Др. К. Балкани, новинар из Будимпеште; А. Шмит с госпођом, савјетник из Берлина; г-ђа М. Гец с кћерком, прив. из Берлина; Е. Цупингер, фабрикант из Цириха; Др. Шомбург с породицом, лекар из Њемачке; г-ђа С. Срб с кћерком, прив. из Прага; В. Франц, чиновник из Цириха; Л. Конбергер, ђак из Прага; А. Цепецауер, прив. из Беча; Г. витез Копарин, прив. из Беча; А. Ворек, трговац из Берлина; В. Варле, прив. из Лондона; Т. Ј. Бенет, прив. из Енглеске; фон Цитен, прив. из Њемачке; г-ђа Мајт, прив. из Америке; г-ђа Кнаул, прив. из Америке; Др. Х. Ајхорн, лекар из Њемачке; Г. Прецел, прив. из Њемачке; Р. Добен, прив. из Енглеске; А. Милер, трговац из Франкфурта; Е. Вигекинд с госпођом, прив. из Нириберга; С. Тани, надзорник из Рима; К. Фиртбауер, прив. из Зенице; Др. Д. Опенхајмер с госпођом, лекар из Штутгарта; Др. К. Грош с госпођом, професор из Берлина.

Хотел Рајнвајн: А. Бег, предсједник из Скадра; Н. Пејовић, трговац из Кастилског; Н. Суђић, инжењер из Тријешћа; Е. Балин, чиновник из Минхена; Б. Мадли, трговац из Скадра; В. Патель, чиновник из Минхена; Ј. Мишић, ученик из Скадра; К. Лука, доктор из Прага; К. Милановић, чиновник из Драча; К. Кајмекан, капетан из Цариграда; Е. Реди, официр из Цариграда; Ф. Рајга, инжењер из Минхена; Д-р Е. Пранд, лекар из Прага; Ђ. Дазати, трговац из Тријешћа; Ј. Темело, трговац из Скадра; М. Пак, чиновник из Солуна; М. Цако, чиновник из Солуна; Н. Лаке, трговац из Берлина; Ф. Мауро, трговац из Милана; Г. Бранка, трговац из Милана; Ф. Ридон, професор из Лондона.

Званични огласи

НА ЗНАЊЕ

Многи Књажевски поданици, који се у иностранству баве, кад остану ма на који начин без пасоша, или кад овоме изађе рок, обраћају се Књ. Министарству Иностранних Дјела или Књ. Легацији у Цариграду с молбом, да им се издаду нови пасоши, или обично саопштавају своје адресе тако нетачно, да им се пасоши не могу послати, или кад им се пошљу на адресе, које су нејасно означили, писма се враћају натраг.

Услед тога овим се обраћа пажња свијема Црногорским поданицима, који су у иностранству, да нове пасоше имају тражити преко Књ. Консулата у мјестима гдје ових има, гдје их нема нека се обраће Књ. Министарству Иностранних Дјела преко Царско Руских Консулата, а гдје и ових нема, онда преко дотичних мјесних политичких или општинских власти.

Књ. Легацији у Цариграду имају се обраћати само они Књ. поданици за тражење пасоша, који у Турској Империји живе, а сви остали имају своја тражења гореозначеним путем Министарству Иностранних Дјела.

К броју 4915. 1908 г. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, 9. септембра 1909 год. на Цетињу. 5,10

ОГЛАС

Одјељење Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, да би привредницима изашло на сусрет у погледу побољшања вођарства и виноградарства, продаваће ове јесени по доље означеном ценовнику из својих расадника разне врсте облагороженог воћа, украсног дрвећа и шибља.

Одјељење је гледало да и најсиромашнији привредник може лако доћи до облагороженог воћа и лозе, те је за то и ставило тако ниске цијене.

Ко од привредника жели узети коју врсту, има је пријавити Одјељењу најдаље до 15. октобра и у пријаву назначити тачан број и врсту воћа, лозе или украсног дрвећа.

Одјељење ће пријављене привреднике извјестити кад могу узети воће, лозу или дрвеће и из којег државног расадника.

Пријаве послје овог рока Одјељење неће узимати у обзир.

ЦЈЕНОВНИК

воћних садница, лозе, украсног дрвећа и шибља у расадницима Одјељења Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела.

1 ком.	Јабукe високe и полувисокe К.	—25
1 "	Крушке "	—30
1 "	Трешње "	—25
1 "	Вишње "	—25
1 "	Шљиве "	—25
1 "	Кајије "	—25
1 "	Праске "	—30
1 "	Орахa "	—25
1 "	Бадема "	—35
1 "	Мурве "	—20
1 "	Пит. шинци "	—10
1 "	Борови "	—50
1 "	Тује "	—35
1 "	Еукалиптус "	—10
1000 комада	домаће ожиљене лозе "	10—
1000 комада	американске окаламљене и ожиљене лозе "	50—

П. Бр. 3207. Из Одјељења Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, 17. септембра 1909 год. на Цетињу. 2,2

ОГЛАС

Живко Пеков Ђуровић из Косића у Бјелопавлићима, који је назад 6 година отишао на зараду у Крањску, а одатле и у Беч, престао се послје године дана јављати својој породици, те се с тога учтиво моли сваки онај, који би што о поменутом знао, да неодложно извјести ово Министарство.

№ 1926. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, 8. октобра 1909 год. на Цетињу. 1,3

Службени огласи

ПОЗИВ

У смислу рјешења Књ. Обласног Суда у Подгорици од 15. септембра ове године, број 2495 ех 1909. IV. 1907. 378., овим се позивају дужитељи пок. барјактара Риста С. Пејовића из Подгорице, да се са исправним документима пријаве овом суду за своја потраживања од истог, најдаље до 15. новембра ове године, јер се послје означеног дана нијачије потраживање неће уважити.

Број 1873 VI. 1909. 117.
У Подгорици, 18. септембра 1909 г.
Општински Суд
за председника суда
судија Ј. Радичевић.
Р. 78 бр. 570 1,2

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности пок. Петра Маркова Радловића из Комана извршиће се 29. окт. ове године и 29. Јануара 1910 год.
Виђи оглас у додатку 38 броја „Гласа Црногорца“ од 5 септембра.
Број 1468—51—1906.
Бјела-Рудина, 29. септембра 1909.

Капетански Суд
капетан Филип С. Радловић.
Р. 49 бр. 578 1,1

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем потписаног суда од данас, број и ознака доњи, отворен је стјечај над покретном и непокретном имовином Душана браће Вујица, трг. из Њикшића, за измир њихових дугова.

Стога се позивају сви њихови дужитељи да се пријаве потписаном суду са својим потраживањима, поткријепањем пуноважним исправама, најдаље до 1. јануара 1910 године, послје којег дана нијачије потраживање суд неће уважити.

Број 2595. IV—1909—702.
У Њикшићу, 5. септембра, 1909 год.
Књ. Обласни Суд
председник Ш. М. Мартиновић
Р. 78 бр. 520 3,3

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Ђура И. Станишића из Његуша, Другог Дола, услед непријаве купца поново се износи на јавну продају, која ће се закључно извршити на дан 30. марта 1909 год.

Виђи оглас у 20. броју „Гласа Црногорца“ 1908 године.
К Броју 238—283—1907.
Његуши, 30. септембра 1909 год.
Капетански Суд
капетан Ђуро Врбица.
Р. 55 бр. 579 1,1

ПОЗИВ

На основу рјешења овог суда од данас, овим се позивају сви дужитељи пок. Јована Велишина Бековића, из Велета у Бјелопавлићима, да поднесу овом суду своја потраживања с односним исправама најдаље до 1. јануара 1910., ради ликвидирања истих и наплате од његове заоставштине.

Ко се до реченог дана не пријави са својим потраживањем, губи право намира од заоставштине Бековићеве.

Број 2436 ех 1909. IV—1905—423.
Подгорица, 2. октобра 1909.
Књ. Обласни Суд
председник С. С. Драговић.
Р. 76 бр. 581 1,2

ОГЛАС

У магазину потписате Управе налази се једна бала корама под основаком Ј. Н. Г. С. број 8210, тежине килограма 70, која је сагласно спроведеном листу његушке царинарнице од 16. окт. мј. тек. год. број 49; дошла овђе истог дана на име Мића Баровића, овдашњег, који је није хтио примити под изговором, да за исту није чинио никакве поруџбине. С тога се овим позива прави власник вишеречене бала корама, да се од данас најдаље до 3. новембра ове год. пријави потписатој Управи са стварним документима, на основу којих би могао односно балу корама дати из овдашњег магазина, а уз отплату припадајуће царине и осталих трошкова; иначе, ко се до одређеног дана не пријави овој Управи по реченом послу, Управа ће у том случају са истим поступити у смислу треће алинеје 69-ог, а у вези са 74-им чл. царинског закона.

Број 1057.
3. октобра 1909 г. Цетиње.
Управа Цетињске Царинарнице
управник П. Поповић.
Р. 152 бр. 582 1,2

Приватни огласи

Њикшићско

Трговачко Акционар. Друштво

Извјештва п. г. трговце, да у течају ове године отвара два одјелења:

1. Септембра одјелење са сједиштем у Подгорици под фирмом „Филијала Њикшићског Трговачког Акционарског Друштва“ која ће се бавити продајом главних артикала, из свог депо-а, а уз то вршиће и све врсте комисионарских послова, и

1. Новембра одјелење са сједиштем у Бару под фирмом „Заступништво Њикшићског Трговачког Акционарског Друштва“ са искључивим занимањем: примање и експедиција робе.

Оба та одјелења, биће у стању да сваки повјерени им налог изврше на потпуно задовољство поштованих наредбодаваца.

Р. 90. Број 486 3,3

УПРАВА.

ОГЛАС

Од Стране одбранбеног Суда трговачке-обртничке Коморе и трговачке Берзе на Ријечи јавља се Р. Nuss Colla-ју, трговцу у Подгорици (Црна Гора), да је овдашња тврдка Jos. Lederer succ. поднијела против њега тужбу за исплату своте од 970 кр. и. н. тр., и да је за расправу ове парнице установљен рок у уторник дана 5. октобра т. г. у 6 сати по подне код овог суда.

У исто вријеме јавља се туженику, да му је у смислу § 17 посл. одбр. суда именовао заступник госп. Nestor Chersich, трговац на Ријечи, те се позивље, да му шаље своје напуге или да себи другог кога заступника изабере и у најкраћем времену име му онамо пријави, јер иначе биће поступак настављен и довршен према званично му постављеном заступнику.

№ 947 Г. А.
Ријека, 14. Септембра 1909.

У име одбранбеног суда
председник збора: Ant. Walluschnig s. г.

тајник:
А. F. Smoquina s. г.
Р. 150 бр. 528 3,3

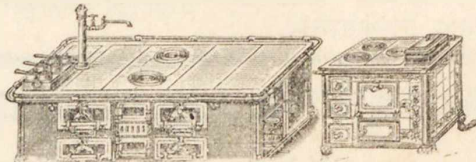
Бруто Биланс Подгоричке Банке у Подгорици

НА ДАН 30. СЕПТЕМБРА 1909. ГОДИНЕ

	ДУГУЈЕ		ПОТРАЖУЈЕ	
	Круна	пр.	Круна	пр.
Уплаћена главница	—	—	542.768	70
Займови по мјеницама	1.364.432	—	—	—
„ „ текућим рачунима	255.903	50	—	—
Мјенице у ресконту	—	—	423.130	—
Благајна	17.822	28	—	—
Резервни фонд	—	—	19.028	27
Улози на штедњу	—	—	315.379	47
Текући рачуни	—	—	285.181	55
Привремени рачуни	—	—	35.140	53
Вриједност резервног фонда	17.530	84	—	—
Папира од вриједности	22.000	—	—	—
Наплата	17.839	32	—	—
Намјештај	4.346	33	—	—
Књиге тисканице и друге канцеларијске потребе	4.663	38	—	—
Трошкови око израде оригиналних акција	2.885	—	—	—
Неподигнута дивиденда	—	—	6.430	10
Уписнина III. кола	—	—	1.090	—
Депо, залогe	1.987.659	—	—	—
Полагачи залогa и депо-а	—	—	1.987.659	—
Укупни приходи	68.420	94	147.694	88
„ „ расходи	—	—	—	—
	3.763.502	59	3.763.502	59

П. п. бр. 588 1,1

МЕХАНИЧКО-ГВОЖЂАРСКА РАДИЈОНИЦА ПЕТРА ДРЕЦУНА — ЦЕТИЊЕ

израђује најбоље врсте свију шпорета, пећи, комина, трумба за исте; такође добила је већу количину најбољих страних ШПОРЕТА — и продаје све врсте шиваћих машина под гаранцијом.

Цијене умјерене. — П. п. бр. 587 1,5

Нашем никад непрежаљеном супругу, односно оцу

† СТЕВУ В. ВРЧЕВИЋУ

даваћемо годишњи помен у неђељу 11. октобра у 10^{1/2} сати прије подне у цркви на гробљу, о чему извјештавамо својту, пријатеље и познанике.

Цетиње, 7. октобра 1909 год.
Р. 40 бр. 580 1,1

породица Врчевић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад незаборављеног оца, односно таста

† МИТРА

који се преселио напрасном смрћу у вјечност 9. овог м-ца на мали Госпојиндан у 70 години свога живота.

За нашим никад незаборављеним оцем сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити најсрдачнију благодарност грађанству вароши Бара и околине, без разлике од све три вјере на многобројном њиховом саучешћу при спроводу, као и пријатељима и познаницима, који нам саучешће брзојави, писмено или лично изразише, који покојника допратише до вјечне куће и увеличаше његов спровод.

Опет поново још једном свима срдачна благодарност.

Ст. Бар, 25. септембра 1909 год.

Ожалошћени: синови: Јово, Дамјан, Ђуро, Никола, сестре: Заре и Васе, зетови: Пери Бијелић, Стојан Ђурђевић са осталом родбином.
Р. 115 бр. 584 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Назад неколико дана добисмо жалосну вијест да се наш нигда незаборављени брат

† Пеко Њиков Пророковић

преселио у вјечност у Александрију на 25 јулија т. г. у 61 години свог живота. Услед чега сматрамо за дужност изјавити благодарност онамошњим Европљанима као и доморцима у Александрији, који су покојника по хришћанском обичају сахранили и спровод увеличали са којима је покојник 45 година уживао и велико познанство добио.

Особита хвала нашој браћи Марку Ф. Ђуровићу и Божу Ђурашковићу, који су се брацки заузели око његове смрти и нас овамо о смрти извјестили. Услед чега су браћа Његуши у великом броју похитали и покојника по обичају ожалили, зато им вјечита хвала.

Покојни Пеко рођен је на Његуше 1848. г. а отпутовао је у Александрију 1864. г. одакле је материјално потпомогао своју кућу, мајку и брата и шиљао у најпотребитије доба за припомоћ своје брату, као год и у садашњим приликама оставио је у тастаменту брату Станку Инг. лира 160, а сестри Ђани Инг. лира 40, а остаје на камбију још 50 лира. Поново хвала Ђурашковићу и Ђуровићу на труд и заузете покојникове заоставштине те су нам упутили и о свему извјестили, којима остајемо вјечито благодарни. Поново хвала свим и сваком.

Његуши, 1. октобра 1909.

Ожалошћени: брат Станко, сестра Ђане са осталом родбином.
Р. 211 бр. 575 1,1

КОСТА МАРКОВИЋ

— Вир-Пазар — (Црница) —

Пише молбе, жалбе, уговоре, нагодбе и све што суду припада. Заступа и поједине парнице — осим бракоразводне.

Све по умјереној цијени. Р. 24 бр. 489 4,4

Продајем из слободне руке моје имање у СПУЖ. Ораниче рала 8 у „Гропазу“, ливаде рала 2 у „Ограђе“, ливаде рала 3 код „Кулине“. С овим иде дио од комунице у „Веље Брдо“ и у планину и једно кућиште са зградом и прлом.

Ко жели купити нека ми се јави у Подгорицу, да се погоди.

Р. 59 бр. 560 2,2

Видо Делибашић.

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом преране смрти нашег нигда непрежаљеног сина, односно брата

† Илије Милова Пејовића

који се пошле дужег боловања пресели у вјечност 21. септембра ове год. не можемо пропустити да овим путем не изјавимо нашу доживотну благодарност свима, који нам ма којим начином изјавише саучешће и пружише утјехе у овом тешком фамилијарном губитку.

Особиту благодарност дугујемо Њ. Њ. В. В. Књазу Мирку и Књагини Наталији на брзојавном саучешћу.

Хвала г. Д-р Ст. Огњеновићу на свесрдном заузимању око болесника.

Хвала мјесном свештенику попу Милу Јовићевићу и уч. Андрији Јовићевићу с ђацима, који покојника хришћански опојаше и до вјечне куће испратише.

Вјечита хвала нашим пријатељима: Бајицама, Љуботињанима, Добрањанима и браћи Цеклињанима као и ријечком грађанству, који у великом броју дођоше, покојника братски ожалише и до вјечне куће испратише.

Чиновицима Министарства Финансија на брзојавном саучешћу као и свима онима, који ма којим путем узеше учешћа у овој нашој жалости вјечита и незаборављена благодарност.

Ријека, 28. септембра 1909.
Ожалошћени: мајка Горде, браћа: Петар, Њико, Стево, и Благо, сестре: Јосе, Марија и Велика, синовике: Даница, Љубица, и Станица са осталом родбином.
Р. 170 бр. 583 1,1

Под притиском големе туге која нас снађе ненадном и прераном смрћу нашег јединца.

† ВАСИЛИЈА,

који у четвртој години свога живота на 5. ов. мј. испусти своју анђелску душу, сматрамо за свету дужност овим изјавити нашу велику и доживотну благодарност:

Њ. Њ. В. В. Књазу Мирку и Књагини Наталији на изјављеном благонаклоном и срдачном саучешћу;

мјесним лекарима на ревностном заузимању око незаборављеног нам покојника;

мјесном свештенику, чиновништву и грађанству, Груђанима, Добрањанима, Доњокрајцима, Банима, нашој браћи Љешињанима и свима онима, који лично или иначе учествоваше у нашој великој жалости.

Цетиње, 8. октобра 1909.

Ожалошћени отац Илија Вулетић са осталом родбином.
Р. 99 бр. 586 1,1

Приликом смрти моје непрежаљене супруге

† ЈОШАНЕ

која послје осмомјесечног тешког боловања умрије 22. овог мјесца, сматрам за дужност овим путем одати вјечиту благодарност свијем онима, који ма којим начином учествоваше у овој мојој фамилијарној жалости.

Доживотна хвала г. г. Д-р Матановићу и Сужњевићу, који се својски стараше, да покојнику од смрти избаве.

Хвала свештеницима Илији Јовановићу, Николи Чаловићу и мјесном пароку Петру Хајдуковићу, који покојнику хришћански опојаше и до гроба испратише.

Хвала браћи, пријатељима и општинарима, који спроводу присуствоваше.

Још једном вјечита хвала свима и свакоме, ко нам ма којим путем указа своје саучешће.

Подгор, 26. септембра 1909 год.

Ожалошћени супруг Видо Јоветић у име остале породице.
Р. 108 бр. 585 1,1